

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII :: Número 2137

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 20 de Febrer de 1920

—Arrepara que bé està de vianda la patrona. Es veu que's prepara amb temps per a passar les set setmanes de Quaresma.!

OPISSA

Vapors Correus "TAYÁ"

Servei ràpid mensual a la HAVANA i NEW ORLEANS

Dintre de la primera quinzena de febrer pròxim sortirà de Barcelona

Efectuant son primer viatge

amb escalas a València, Alacant, Màlaga i Vigo, directe per a la Havana, Santiago de Cuba i New Orleans el magnífic trasatlàntic

JOSEP TAYÁ

ACABAT DE SORTIR D'ASTILLERO I AMB LA MÁXIMA CLASIFICACIÓ DEL LLOYD
Espaiosos i luxosíssims camarots per a passatgers en 1.ª i 2.ª classes i 3.ª preferència

Gran confort, Servei de restaurant de primer ordre, Diner-concert, Esplèndits salons, Magnífics passejos damunt de coberta, Calefacció, Instal·lació elèctrica a tots els departaments, Telegrafia Marconi, etc., etc.

PER A PASSATGES A LES OFICINES
DE LA COMPANYIA:

FILLS DE JOSEP TAYÁ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2. — Telèfons 841-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A. — BARCELONA

GRANS MAGATZEMS DAMIANS

EXPOSICIO I VENDA
D'ARTICLES VARIATS AL

preu únic de **3²⁵** pessetes

Extens assortit en articles propis per a regalar en
els **BALLS DE MASCARES**

ROBA BLANCA EXPOSICIO I VENDA
A PREUS INCREIBLES

FI DE TEMPORADA
GRANS DESCOMPTES

en Vestits, Abrics i Barrets per a Senyora i
nens. — Abrics per a Senyor i nen. — Gèneres
de punt, Pells, Jerseis, Camiseria, etc., etc.

Mobles - Alfombres - Impermeables - Sastreteria
Calçats - Guants - Articles sport - Ferreteria
Fumisteria - Maquinaria, etc., etc.

El mejor disolvente de los uratos
Acopia de las vías urinarias
Óxidos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Rifos
Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE

5-10-1905 Urolitina - No cambie el nombre

PIDASE
folleto expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos
Agte. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

Blocks
NOTES
A DEU CENTIMS

BAZAR DE LA UNIÓN
Unió, 3. - BARCELONA

SOLER i TORRA GERMANS BANQUERS

VALORS :: CUPONS :: GIROS :: CANVI

Negociem els cupons «Deuda
Amortizable» 5%, venciment
15 de febrer

Rambla d'Estudis, 13 i Bonsuccés, 1

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

UN SECRET PERDUT

QUAN En Maurici Vilumara vingué—hi vé cada dia—a la redacció, li preguntàrem, representant del «fin de segle» com és, per aquell gran secret que la seva generació s'emporta, de fer bullangues sense perdre l'alegria. Quan feien una revolució, els nostres avis, anaven primer a la barricada, i després a casa, a dinar. El cor i l'estòmec tenien les seves hores fixes d'exercici. Segurament quan les revolucions s'esqueien per Carnestoltes, els nostres avis farien la Rúa a la Rambla, i les barricades al carrer de Ponent.

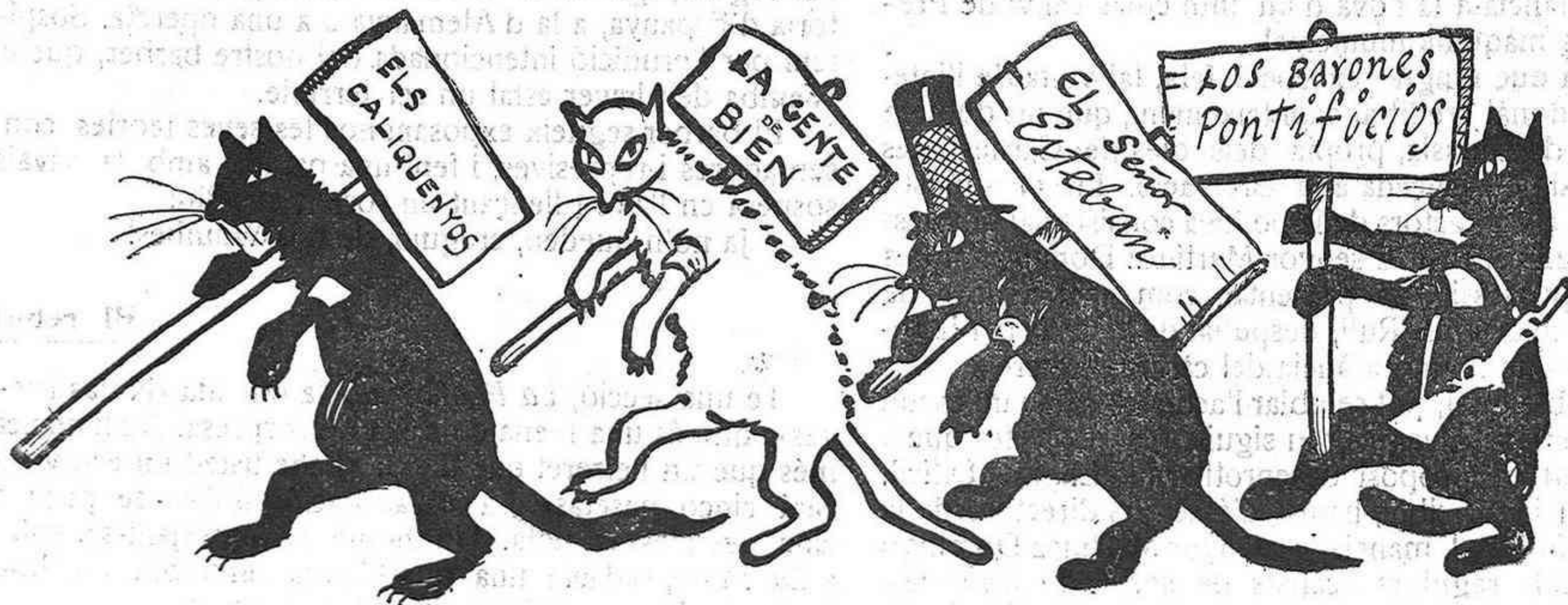
Ara ni fem carnaval, ni barricades, ni bullangues. Per la por no's fan bullangues, i per la por de les bullangues no's fa el Carnestoltes. Hi ha una confusió de sentiments produïda perquè encara no s'ha aplicat al calendari aqueix principi, tan alemany, de la divisió del treball. De la mateixa manera que el pagès té setmanes de fangar, de llaurar, de sembrar, de rec, de poda o de collita, el

ciudadà, sobre tot el ciudadà barceloní, hauria d'establir setmanes o diades de bullanga i d'alegria, però amb tanta cura distribuïdes que no immiscuis la bullanga en el platxeri, ni aquest en la bullanga. Perquè resulta que quan arriben les vagues, els obrers se'n van al camp, se passegen, entren al cine o altres llocs d'esbarjo, i en canvi quan arriba el Carnaval, ningú vol divertir-se.

Pobre Carnestoltes! Ell té una ànima exclusivament ciutadana i la ciutat s'entossudeix en matar-lo. Perquè totes les festes poden celebrar-se en el plà o a muntanya, en una vila o en una masia, Nadal, Pasqua, Sant Joan, la Setmana de Passió, menys el Carnestoltes. Un pagès disfressat amb la família, en un mas, és trist i absurde. El Carnestoltes dels pobles, tenen una incongruència formidable perquè sols la ciutat pot tolerar la bogeria, comprendre la disfressa, afavorir l'aventura, perdonar els saltirons de les persones series. I aquest any, arreu, fins a pagès, haurà tingut esplendors el Carnestoltes, menys a ciutat.

I hauria de excitar-nos més el Carnestoltes, precisament pels trasbalsos que passem. Els dies d'armistici són sempre més saborosos. Però als rics els hi escomet el remordiment, just pel Carnestoltes, i els pobres el converteixen en una mena de primer de Maig de la rencúnia. Tot l'any és Carnaval, menys per Carnaval. Tot-hom desitja el plaer durant l'any, menys quan arriba Momus. I així l'església té d'agrair als sindicalistes la minva del pecat que no podien deturar els altars en vetlla, donant-se les mans, en un mateix desitj de ascetisme els capellans i els ateus.

S'ha perdut, definitivament, la tradició barcelonina d'aquells homes que sabien usar discretament la carra-

La manifestació dels quatre gats.

bina i la disfressa. Ara ni es té valor per a la carrabina, ni bon humor per a la careta. Els supervivents del *Taller Embut* i de *Baldufa* ens deuen despreciar profundament.

Per això aquest any, he mirat respectuosament, com a una mena de vestals, an aquests homes que s'han posat els cobre-llits i els berrets de copa de la tradició. Eren els únics ciutadans equànims, repartidors intel·ligents del calendari. Tan equànims, queestic segur que aquell que anava vestit de moro brut pot-ser era de la Patronal, i que aquell altre vestit de Charlot portava el carnet del sindicat.

PARADOX

Com a broma, Déu n'hi dó

Com hi ha món, que se'n senten de bones!

Ha corregut la veu de que en el programa municipal que per al pròxim bieni prepara la «Lliga» hi figura la substitució del senyor Martínez Domingo, al que es presenta com excessivament tebi, en el terreny de les aspiracions polítiques que informen el credo regionalista.

La remor ha arribat a les redaccions d'alguns diaris, que s'han ocupat d'aquest assumpte del canvi d'Alcalde amb la major serietat. El senyor Martínez Domingo, que ha observat en la presidència del Consell una fidelitat i una constància extraordinàries, cauria precisament—segons afirmen els interessats en escampar la nova—víctima de la discreció i la imparcialitat mostrades en l'exercici del càrreg.

Lo divertit del cas, es que s'indica com a probable successor de l'actual Alcalde, al senyor August «de» Rull, regidor mancat de tot relleu, figura de darrer terme entre les que componen l'actual Consistori. Ni en el plànol de la política, al que vol situar-se al senyor Martínez Domingo, excel·la el senyor «de» Rull, arribat de fresc al camp del regionalisme militant. La seva designació per a l'Alcaldia, treu importància a la nova d'un immediat canvi de President de la màquina municipal.

Diguem que ningú—excepció feta, tal volta de l'interessat—ha donat crèdit al aconeteixement, que no dubtem en calificar de fantasia, pròpia dels dies de Carnestoltes en que ha sigut llençada a la circulació. En el supost i tot, de que els directors de la política consistorial tinguessin interès en rellevar al senyor Martínez Domingo no és de creure pensessin en presentar com a successor de aquest al senyor «de» Rull, despul·lat de la història i la representació que la importància del càrrec requereix.

Indubtablement, pot semblar l'actual Alcalde un escull d'importància a salvar, segon siguin els projectes que a l'Ajuntament es proposi desenrotllar la «Lliga». Difícil, per a no dir impossible, hauria d'ésser als directors de la comèdia municipal, manejar al senyor Martínez Domingo com a un dels regidors acabats de sortir de les urnes. Fins tenint això en compte, s'ens representa la figura

del senyor «de» Rull com a una sol·lució remota, en la que ni hem de pensar.

Calia, sens dubte, afegir a la elecció de l'avantdarrer diumenge una nota còmica, i ha sigut l'autor, o autors de la idea de que pot ésser el senyor «de» Rull Alcalde de Barcelona, els encarregats de donar-nos-la.

Per als dies de disfrees, no se'n pot dir malament....
JUST

L'ai al cor

Quan serem vells, imitem an aquell contemporani de la República, que assegurava tenir un any menys, perquè aquell any «allò» no va ésser viure». Aquest nostre també el descomptarem. Vagues, «lock-outs», bombes, atentats, conspiracions... Això no és viure, realment.

Tot està trasbalsat i tot té un nou valor. A Madrid, ésser camarista de la reina té una preeminència social inabordable. Doncs an aquí, ésser minyona del senyor Graupera té un aire aristocràtic que corprèn a tots els habitants dels mercats. A Madrid colzejar-se amb un gentilhome, proporciona vanitats i secrets d'Estat. An aquí, pertènixer a una pensió on hi ha un oficial, és com posseir un oracle.

Un oracle que no's pot repetir. Com no podem dir-te, llegidor, ni amb veu normal, ni a cau d'orella, tot lo que va per la ciutat, convertida en una immensa secció «a cau d'orella». Tothom porta un secret cívico-militar; tothom sap successos ocorreguts, capaços de girar la normal evolució de la història d'Espanya; tots sospirem per lo que pugui ocórrer.

Tots, i el nostre barber el primer. El nostre barber és conservador. Té una calva prematura, i quan no treballa pren uns aires de «niño bien» que pren vermut al Continental. I com que és conservador, sap història i parla com un soci del Liceu.

—Miri—ens deia—lo que aquí fa falta és un rei Wamba.

Nosaltres tenim unes vagues idees sobre el rei Wamba, tan vagues, que no sabem si realment perteneix a la història d'Espanya, a la d'Alemanya o a una opereta. Sospitem per l'erudició intencionada del nostre barber, que el Wamba deu haver estat un rei terrible.

El barber segueix exposant-nos les seves teories conservadores i represives, i fent una parada amb la navaja sospesa en l'aire i llençant un sospir, ens diu:

—Ja no'n queden, creguin, de reis Wambes!

El rebut

Té una secció, *La Publicidad*, la titulada «Notas breves», que és una mena de caixa de sorpresa. No li manca més que un lletreret que digui: «Eche usted un eco y sacará cinco pesetas». La col·laboració pública se paga a cinc pessetes la nota. Un home va passejant-se, entra a *La Publi*, redacta una quartilla, fa un rebut i cobra. Amb el «duro» pot fer un sopar o un pecat.

ELS «GENIS» MÉS GENIALS DE L'EUROPA LITERARIA

CERVANTES
Autor del *Quixot*

SHAKESPEARE
Autor del *Hamlet*

VOLTAIRE
Autor del *Diccionari Filosòfic*.

DANTE
Autor de *La Divina Comèdia*

SAGARRA
Autor del *Dijous Sant*

GOETHE
Autor del *Faust*

En Lluís Capdevila, poeta, compleix tots aquests requisits. Entra a *La Publi*, entrega una nota, és acceptada, i procedeix a la confecció d'un rebut. Però el poeta Lluís Capdevila té un dubte, davant de l'administrador que el mira solemne:

—Escolti. Com se fa un rebut?

Un nou uniforme

En Camps, el nostre Camps de cada dia, famós en els magatzems, a l'Ateneu, al Passeig de Gràcia, a les redaccions literàries i catalanistes, usa, en els seus exercicis

d'elegant, una americana negra i ribetejada, uns pantalons llistats i unes botines de canya gris. Quan se li pondera el «chic», ell, humil, respon:

—Vaig vestit de redactor d'*El Sol*.

No's refereix a l'Urgoiti, ni a l'Aznar, ni a En Borrás, ni a l'Ortega i Gasset. *El Sol*, per a nosaltres, té la redacció a la Rambla de Canaletes. L'altra és la delegació de Barcelona.

I és que En Joaquim Montaner, En Paquito Aguirre, etc., tots els redactors d'*El Sol*, porten americana ribetejada, pantalons llistats i botines de canya gris.

DEL JARDÍ DEL HUMOR RISTES

La descoberta del Doctor Voronoff

El doctor Voronoff ha trobat la manera de rejuvenir als vells.

L'hereu Ribalta, al proposar a son pare [d'assajar el remei del Doctor Voronoff, obeïa al desig naturalíssim dels bons fills de no veure llurs pares morir. El vell Ribalta s'en anava cada dia més de corcoll i no volia de cap de les maneres assajar el dit remei.

— Tornar a ésser jove, ocupar-me del negoci, treballar i encara treballar, no, fill meu! Deixa'm acabar tranquil els meus dies. Massa he sofert en ma vida per a recomençar-ne el camí encara un cop!

El vell Ribalta solia fer entendre que ningú havia tant sofert ni treballat com ell. Què eren els entrebancs de son fill comparats amb els amoïnons que ell havia tingut? Oh, aquests joves! Que desgraciats foren si els vells no els haguessin preparat el terreny! Felixmen

M. Cardona

EMILI PUJOL

Notable guitarrista, que donarà dos recitals a Barcelona, la setmana entrant.

POBRE SENYOR CANONS

El somni de cada nit,
un cop s'ha ficat al llit.

que els vells eren encara allà per a donar-los bons consells!

Al fi i al cap, a força de pregar-lo el vell Ribalta deixà aplicar-se les glàndules de mico del Doctor Voronoff. Els primers dies se passaren sense que cap canvi fos visible, mes un dematí, quan la jove anà al llit a portar-li el got de llet de costum, reculà espantada i a punt de caure en basca.

Allí al llit, enlloc del vell hi havia un home d'uns quaranta anys, amb una mirada penetrant i d'una musculatura poderosa i un aire de *Tenorio* que feia tremolar.

La jove sortí del quarto i s'en anà per la casa cridant: — L'avi s'ha tornat jove, l'avi s'ha tornat jove!

L'hereu Ribalta, al veure'l, no sabia si dir-li *vos* o *tu*. Ell tenia 45 anys i son pare en tenia... ¡40! I al veure'ls un no sabia quin dels dos era el xicot.

Per a provar els seus muscles, el vell anà al magatzem. Allí prengué uns pesos de 20, 40 i 60 quilos que l'lençava al trespòl com una palla; després, encenent un *habano*, anà a fer-se fer un trajo segons la moda de la darrera novetat.

Com que hi havia una quantitat d'avis rejuvenits per el remei de Voronoff, al cassino se reunia una tertulia de joves-vells, i el pare d'En Ribalta començà a retirar tard i retirant tard i fent el tronera els *habanos* i altres malgastos augmentaven d'una manera sorprenent; l'hereu sapigué un dia que son pare jugava al *baccarat* i el burro i respallant-li l'americana la jove hi trobà el retrat d'una

tiple que no passava per ésser una persona com cal. L'hereu Ribalta estava cada dia més inquiet. —Aon s'acabaràn les ximpleres d'aquest vell?—se deien ell i la seva dona de baix en baix.

El remei d'En Voſonoff, enlloc d'ésser un goig, se tornava un escàndol. Les àvies de 60 anys que tornaven a 30 volien vestir-se de curt com les noies de 15. En les sales de ball no s'hi cabia; continuament esclataven disputes perquè els vells, per fer-se lloc, volien posar els joves a la porta; cada nit hi havien trompades quan vàris vells feien la cort a la mateixa noia i que per casualitat se trobaven a la seva finestra per a fer-li una serenada.

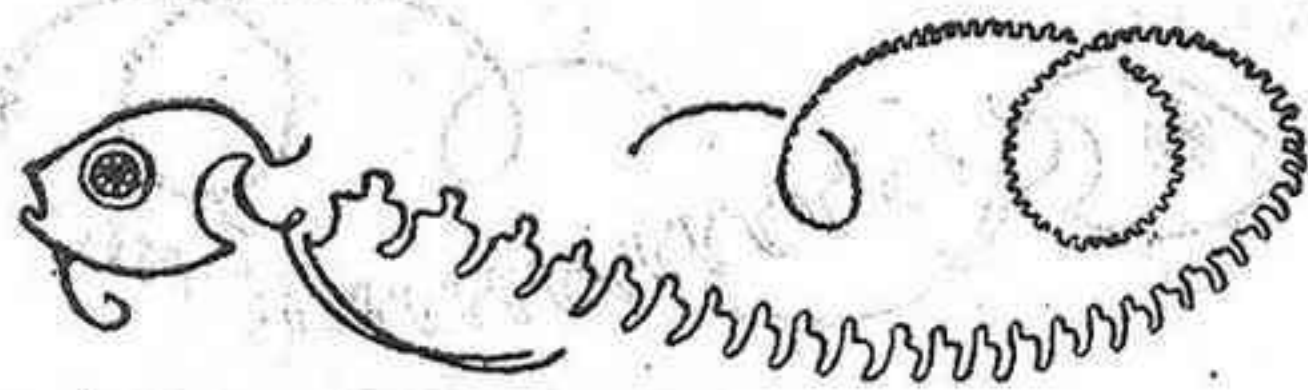
La tornada dels vells a la joventut era mirada amb terror pels fills, els joves trobaven natural de fer el tronera però no volien que els vells ho fossin; entre joves i sogres les disputes s'acabaven regularment amb una trencadissa de plats, i a penes si es gosava davant els exvells a parlar de llur vida llibertina.

L'alegria del començament se canviava en disgustos i més disgustos; l'hereu Ribalta tingué una enrabiada regular quan son pare, tot atipant-se d'arroç amb musclos digué de la manera més natural que havia perdut cent duros tallant.

—Si enlloc de tallar os ocupessiu una mica del negoci!

—¡Ja, ja! Tu creus que passaré ma segona joventut ocupant-me del negoci? I ca, home, ca!... Altres mal-decaps tinc!... Te faig a saber que'm caso.

CALL

En Guimerá i l'avi Josep

L'avi Josep és un vell amb cor jove; pot dir-se que no's capfica per res i ho resol tot a la seva manera; no coneix ni les lluites que els homes tenim per al domini del fort sobre del feble, puix tot lo que sap és perquè ho sent a dir, ja que mai ha llegit cap lletra. Els homes, per a ell, tots són iguals, i fins direm que amb la seva rusticitat i tot, té quelcom d'observador, mirant a tothom per un igual, negant als altres el dret de queixar-se, tota vegada que no coneix la lluita de classes que ens corseca a tots. Per ell, la vida és passar dies i viure com se pugui, encara que no sia com se vulgui; creu que lo que no's pot tenir avui pot tenir-se demà, i que si aquest demà mai arriba, està convençut de que ja ha fet el seu comès i que no li queda res més a fer; ell sols té un ídol, una veneració única, sols admira un home, i aquest és el nostre venerable Mestre Guimerá, no perquè es dongui compte de lo gran que és el nostre Mestre, sinó perquè un dia va parlar-hi.

No fa molt que, en mig d'una taula de família forana, a l'hora de dinar, i on per lo tant no hi podia faltar el

simbòlic i catalanesc porró blau de sis litres de cabuda, que, com si fos un fill de casa bona, crec que'n deien el Porró de Càn Pons, com podia ésser el de Càn Gallofu, va contar-nos els motius de l'afecte que sentia pel nostre eminent dramaturg.

—Fa molts anys—ens digué—que uns senyors anaven d'això que a ciutat en diuen «d'excursió», i pel camí va posar-se molt núvol, menaçant una tempesta furiosa. Jo anava amb el meu carret, i uns senyors que anaven per la carretera m'aturen i em pregunten què em semblava del temps, i jo vaig contestar «que venia un xubasco molt tremendo». Què vaig haver dit! Tot seguit un senyor d'aquells me diu si volia repetir lo que acabava de dir, i jo sense fer-me pregar més, dic novament: «ve un xubasco molt tremendo». Ja n'hi va haver prou. Aquell senyor va dir-me que era En Guimerá, i que volia que, si mai baixava a Barcelona, anés a veure'l. Jo—acabà dient el vell Josep—«pel Guimerá» ho donaria tot...—

I nosaltres li preguntem per què, i el bon home no ho sap per què; només sap que un dia va tenir la sort de fer-li gràcia, i això és la més fonda satisfacció que ha tingut durant la seva ja llarga vida.

I nosaltres, que tractem més d'aprop a don Angel i ens vatem constantment de la seva gran obra com si fos nostra, potser no venerem com venera aquell bon home—amb tot i la seva rusticitat—a l'excels cantor de nostra Pàtria, la gloriosa i renaixenta Catalunya.

J. DOMÈNECH

EL REGIDOR ELECTE

—No t'amoïnis, Tecla, que d'aquí un parell de mesets tirarem pilota a l'olla.

L'home serio

QUEST senyor, d'una certa edat, distingit, que ocupava la butaca del costat, havia atret la meua atenció per la freda impassibilitat del seu rostre.

Aquell vespre, al music-hall, donaven un programa de diverses atraccions. Havia desfilat ja un número de gossos savis, una exhibició de balladors anglesos, ovacionats per tota la sala, i un extraordinari ciclista acròbata, sense que la glacial fisonomia d'aquest home serio hagués reflexat la més petita aprovació.

El cèlebre Frock, l'home que fins ha fet riurer a la seva sogra, l'incomparable excèntric anglès, aparegué. Durant vint minuts posà a tota la sala alegre per l'irresistible diversitat de les seves troballes còmiques sense haver lograt fer nèixer el somriure més pàlid sobre els llavis obstinadament closos del meu veí.

*
**

Jo confesso que aquesta actitud moderà una mica les manifestacions exteriors de la meua alegria; aquesta austera i digna desaprovació m'impideix de fruir plenament les forces del cèlebre pallasso.

Fins, la veritat, m'obliga a dir que, malgrat la meua costum d'encoratjar als artistes amb aplausos, m'abstinc de fer cap geste d'aprovació.

El número següent, un *sketch* encarnat per dos còmics francesos porta certes modificacions dintre l'actitud del meu veí. Deixa sortir signes d'impaciència, articulant a mitja veu i amb tò de despreci. «Quines bestieses!».

Des d'allavors les altres atraccions no feren sinó accentuar el seu visible enervament. Successivament, passaren dos japonesos, un il·lusionista i un cantant popular, durant l'audició del qual la seva exasperació arribava al punt culminant.

—Estúpit! — esclata brusquement sense poguerse contenir. Això es el comble de l'absurditat humana.

Sota el cop de la seva indignació es gira cap a mi, prenentme per testimoni del seu excessiu fastigueix.

—I és a Paris, senyor, que'ls bons esprits tenen la tristesa de veure semblants espectacles! Paris, la capital del gust, l'empori intel·lectual del món! Quina malinconia per a aquells que tenen l'honor de conservar les sanes tradicions de decència, de bon tò i d'espiritual mesura, antic i preciós dó de l'espirit francès.

Un tirànic respecte humà m'empeny a claudicar, sentint una secreta debilitat pel music-hall on me diverteixo francament, sense fatigar-me en pensar amb les seves nafres. La vergonya de passar als ulls d'aquest home seriós per un estúpit qualsevol, em va fer convenir covardament que la inferioritat artística de tals representacions era irritant.

—I al pensar, senyor — repren el desconegut — que aquesta sala és, en majoria, composta per estrangers! Quines idees vol que aquesta gent s'emporti a casa seva, del nostre *sprit* i de les nostres costums? Indiscutible-

ment, sura per la sala una espessa fumerola com si fó: l'alè del vici crapulós tant pestilent pel nas com per a l'ànima.

*
**

Després d'haver parlat així, aquest bon home llençà una ullada distreta cap a l'escena sobtadament invadida per un estol armoniosament trepidant de ballarines angleses. Totes hermoses, totes rosses i totes de curt, ensenyant les pantorres sense cap esprít de restricció.

Jo em divertia amb llurs gestes, graciosament puerils de nines mecàniques, quan el soroll sec que fa al tancar-se un estoix atreu de nou la meua atenció vers la butaca de la dreta.

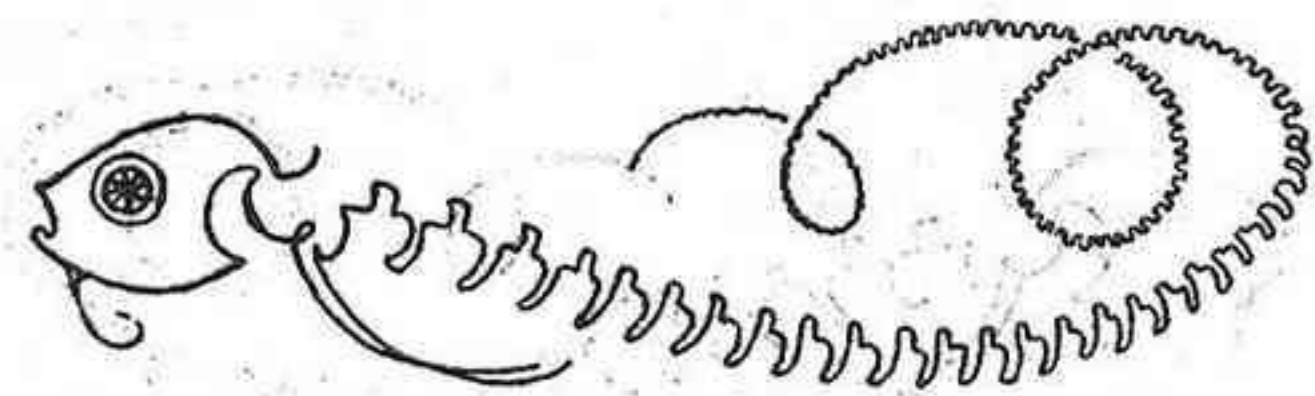
Amb els binocles als ulls, l'home de bé havia prés d'oc una actitud silenciosament contemplativa; segurament desitjava, a títol de comentari, constatar fins als més petits detalls l'imprudència d'aquell ball.

No sé si fou il·lusió meua o distracció d'ell, però em semblà veure en els seus llavis l'eclosió d'un somriure; jo no sabia si era beatitud o ironia de despreci.

I així estigué fins caure el teló. S'aixeca, jo al seu darrera i apropant-se a un acomodador vaig sentir com li preguntava:

—¿Vol fer el favor de dir-me per on surten les artistes?

FERRÀN CAÑAMERAS

Els regidors que se'n van

EN DURAN I VENTOSA

Amb la sortida del senyor Duran i Ventosa, experimenta la política regionalista consistorial una baixa verament sensible. La ciutat, desitjosa d'una administració com cal, perd en el senyor Duran a un regidor víctima de les bones intencions.

Perquè la gestió del senyor Duran i Ventosa, fonamentalment equivocada des del punt de vista de l'interès de Barcelona, ha sigut, en primer terme, això: un seguit d'errors mantinguts amb una fermesa i una convicció, no per sentits, menys lamentables i perjudicials en la pràctica.

La divisa, en rigor massa estevista, de «menos política y más administración», no resa poc ni molt amb el senyor Duran, que endut, pel contrari, per un amor exagerat a l'ideal, cedint als manaments del patriotisme, ha viscut el temps que ha exercit la regidoria, d'esquena a la realitat, que, com el cor i la intel·ligència, té les seves necessitats apremiants i ineludibles.

Per a l'obtenció de determinades aventatges d'ordre moral, per a donar la sensació d'unanimitat a l'hora de reclamar la implantació de qualques reformes afectant a la entranya política del Consell, s'ha desentès el cap de la minoria regionalista d'un seguit de problemes consubstancials a la salut i a la vida dels ciutadans. Efecte de la renúncia, han sigut la immoralitat i la disbauxa adminis-

—Uh! uh! uh!... Ja som a la Quaresma, desventurat!
—Ah, sí?... Set setmanes més de dejuni, encara?

GLOSSARI

OLÉ, GENEROSO

—Ens volgués favorir amb deu cèntims per a comprar pa...
—Vaja!... no us queixareu, us vaig a donar un mark.

tratives, imperants, en el darrer bieni, a Cà la Ciutat.

Afirmà un dia, el senyor Duran i Ventosa, que d'haver imaginat només que l'acceptació del càrreg de regidor implicava l'entendre amb el preu de la carn, s'hauria negat a formar part del Consistori. Obeïnt a aquesta concepció personalíssima del càrreg, deixà el senyor Duran, des de bon principi, el camp lliure a l'enemic, que a canvi d'una interessada transacció en l'ordre dels principis, ha pogut maniobrar a pleret en els viaranys sinuosos de l'ordre administratiu.

Aquest ha sigut el gran pecat del senyor Duran i Ventosa, de fet, col·laborador indirecte en la tasca censurable menada a terme en un bieni, que, afortunadament, veiem ja a les seves acaballes.

B. DE R.

∞ PAPERAM ∞

FERIA DE BARCELONA.—Tenim a la vista aquest follet, en el qual s'hi condensen el Reglament i els Estatuts que han de servir de base a aqueix projectat certàmen o mostruari internacional que's celebrarà el mes de maig a la nostra ciutat amb la cooperació dels principals Ajuntaments i Cambres de Comerç d'Espanya.

CULTURA COMERCIAL.—Revista mensual de tècnica mercantil que's publica a Barcelona. Acabem de rebre el número 3, corresponent al febrer. Conté interessants treballs.

L'AS DE LES DONES, vodevill adaptat per Frederic Fuentes.

EL CAFÈ DEL RECÓ, comèdia, traducció de Jordà i Soler.

LA VIUDA ALEGRE, comèdia satírica, de A. P. Maristany.

Aquestes obres, totes d'èxit, han sigut editades recentment per la revista de teatres *La Escena Catalana*.

LA VERDADERA PATRIA.—Novela curta, per *El Caballero Audaz*. Vé insertada en el darrer nombre de «Los Contemporáneos».

SCEPT SCIÈNCIES

cessiten un delegat, que en diuen directors de orquestra, que els tingui compte; que els vigili i els faci tocar les vuit hores, si els sindicats balladors tenen dalit per a anar-les ballant.

La prova està que els musics de Sitges, així que han tocat sindicats, han estat l'engrescament dels que ballen. Quina empenta en el bufar, en l'inflar i en el redoblar! Quina harmonia en el gronxament i quina pitrada tots ple-glats, aixís que es vegeren reunits per mitjà del sindicament. El delegat, amb la batuta, ni se'ls tenia de mirar perquè li endevinaven la intenció, i feien feina abans de veure'l, els cornetins semblaven un tot sol, les trompes una orga, i els balladors duïen tanta empenta i remenament que, així que parava la musica, no els podien deturar i encara anaven donant voltes fins que s'els havia acabat la corda.

Qui no sigui sindicalista que vingui a Sitges i que estudi. Veuran que no hi ha cap esquírol que desafini ni mitja nota. Que clau de fa? Vinga fa. Que quatre bemols? Posem-hi bemols. Aquí hi ha bemols representatius que no hi poden res ni els patrons, ni la Patronal, ni el banc de l'obra. Aquí es demostra amb evidència, que els que vulguin fer ballar al poble, han de tocar com un sol home, i que el poble sempre respon quan sent tocar allò que li agrada.

Es clar que ara preguntarem si toquen menys hores o en toquen més, i si guanyen més o menys jornal... Això aquí, com allí, com a tot arreu, ho decideixen els balladors, perquè ja sabem que en el món, sempre hi ha hagut qui ens ha fet ballar, si els musics estan sindicats, però si els que ballen tenen dalit. Una cobla que toqués en un desert seria d'albats: però si toca a les multituds i les multituds no la volen, els treurien a cops de pedra, aixís és que tot sindicat ha de tocar a sindicalistes que és lo que passa an aquesta vila, i allavors arriba un moment que tan se syndica el del cornetí com el que abraça a la balladora. El caliu puja, les notes baixen i així van creixent els pobles i es reproduïxen les races, i les poblacions es fan fortes.

UN SINDICAT DE SITGES

L'orquestra del «Prado» i la del «Retiro» s'han sindicat. Sindicat únic de les dues cobles, perquè son totes ies que hi han a Sitges.

Aquesta nova, a molts dels llegidors els hi semblarà natural, però an el que conegui un xic la història artística de la vila, li semblarà més difícil que l'armistici de la gran guerra.

Sia com vulga s'han sindicat, i si un sindicat trobem natural en aquests temps de sindicalisme, és l'acoblament de les cobles.

Una màquina de cusir, per exemple, pot treballar sola, una bicicleta també, però figureu-vos un trompa o un saxofon que toquin sols o individualment, qui no pendrà per boig an el que el toqui. Els musics, per a tocar bé, necessiten anar a la una, necessiten una avinença que no han de tenir els altres oficis, i ne-

TOS la curen les Pastillas Helenianas.
Una pesseta caixa.

PANALLONS els cura Tópico Gil Kens.
Una pesseta frasc.

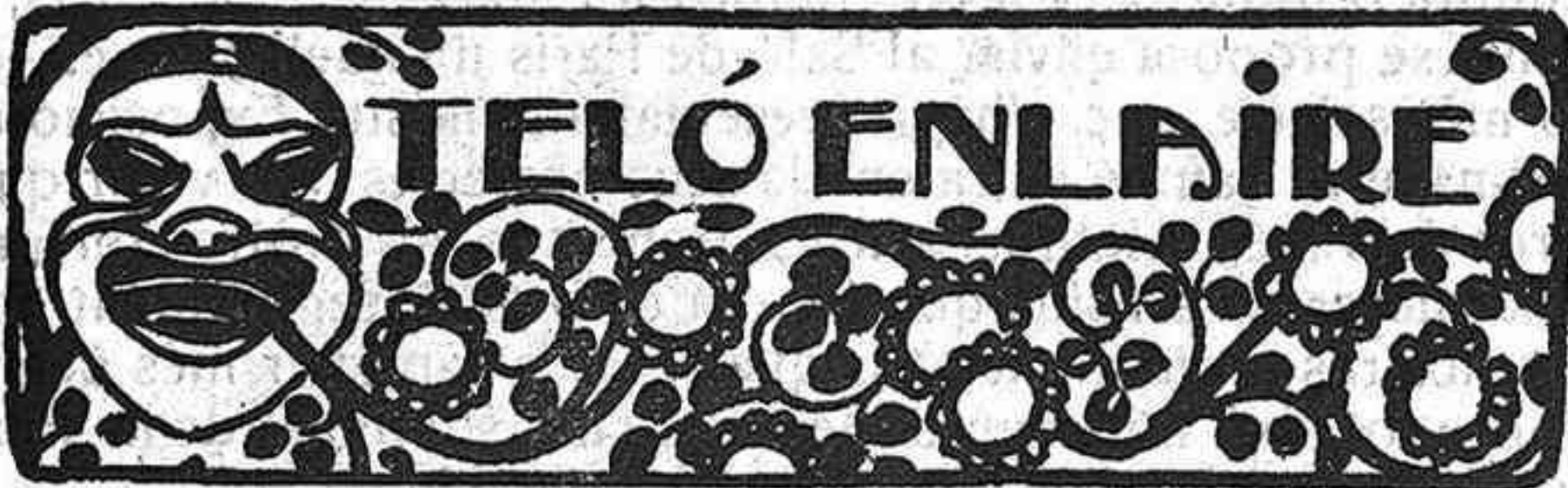
ASMA la curen les Gotas Helenianas.
4 pessetes frasc.

Aconsellem, doncs, a tots els musics que se sindiquin a corre-cuita si volen tocar amb harmonia i que no es perdi la ballaruga. Del sindicat en vé el ballar, del ballar en vé el casament, del casament les criatures i de les criatures els sindicats.

I acabarem amb un axioma:

Que el music que no és sindicat, no treballa per l'espècie.

XARAU

ROMEA

Doncs... allò de *Les aventures d'En Massagan*, d'En Folch i Torres... és... lo que calia esperar que fos i res més... Una novel·la innocent... de lo més innocent... d'un interès purament infantil... posada en escena. Comprenem que totes aquelles peripècies *abracadabrants* tinguin un gran interès per a la quitxalla; però cal també confessar que, de totes les obres que d'aqueix mateix gènere ens ha donat l'autor, és aquesta la que enclou menys espiritualitat, menys exemple i menys amor als infants. Aventures de pura diversió, com per a teatre de titelles; i encara de pur interès visual, perquè pel que's refereix al diàleg tampoc creiem que hagi estat del tot

encertat aquesta vegada el senyor Folch. Fins ha conreuat el xisto d'En Muñoz Seca; i això no és per als infants. Amb tot confessem que'ls xics s'hi distreuen abundantment, i com que amb els xics hi van els grans...

La presentació no està mal; ara, tocant a l'interpretació, respectant algunes excepcions, molt poques, deixa bastant que desitjar. I quina llàstima fan tots plegats!...

—Per a demà, dissabte, s'anuncia l'estrena de *Els Immortals*, traducció d'En Santiago Rusiñol. Esperem que serà un plè.

NOVEDADES

Han seguit triomfalment les representacions de la nova obra d'En Guimerà *L'ànima és meva*, repetint-se les ovacions del dia de l'estrena.

Alternant amb aquesta obra, s'han reproduït amb èxit dues obres dels espases Rusiñol i Iglesias: *La mare* i *El cor del poble*.

Avui se despedeix la companyia, representant-se, a la tarda, la famosa tragèdia *Mar i Cel*; i donant-se, a la nit, la darrera representació de *L'ànima és meva*, acompanyada de *La Baldrona*, i acabant la solemnitat amb el famós monòleg patriòtic *Mestre Olaguer*.

Vaja, que allò serà un seguit de aclamacions al veterano!

—Diumenge, a la tarda, debuta, en aquest teatre, la genial artista Amalia Isaura, acompanyada d'altres notabilitats excèntriques. No hi faltarà gent.

GOYA

Leonarda, drama en quatre actes, de Bjorson, arranjat a l'escena castellana per G. Martínez Sierra, és obra passional que's distingeix per la ferma exposició psicològica dels per-

L'ELECTOR CONSEQUENT

—I si haguessis de tornar a votar, per qui votaries?
—Per En Matons... sempre per En Matons.

sonatges. A l'entorn d'un assumpte interessantíssim se desenrotlla, clara i noble, l'acció que no decau un sol moment, mercès a la trassa de l'autor, que sapigué combinar, amb més intensitat que naturalitat i lògica, una sèrie d'escenes emocionants, mai objectives, sinó sempre partint de la emotivitat de les ànimes, sempre eixint del sentiment pregonament humà que exalen les figures, sentiment que s'exterioritza en una forma bella, en frases a voltes crues, però sempre ben dites, i que van dret al cor del espectador.

Dels quatre actes de que consta l'obra, els que més ens agradaren foren el segon i el terç; en el quart, amb tot i haver-hi escenes ben interessants, el drama decau sensiblement.

Val la pena d'anar a veure aquesta obra, *Leonarda*, solament per a admirar el talent dramàtic de Maria Palou que interpreta el paper de la protagonista. La excel·lent actriu hi fa veritables filigranes. El més gros triomf de la nit sigué per a ella.

ESPAÑOL

Vagin al «Español». No deixin de veure aquest diable de *Toni Wetryk*. Els prometo que els agradarà. Es un il·lusionista de lo més brillant i de lo més net que s'hagi vist a Barcelona. Els seus jocs de mans, les seves desaparicions, les seves màgiques, els seus recursos d'engany i les seves manipulacions d'agilitat i de sorpresa són enginyoses, clares, noves i distreuen de debò. Ell tot sol diverteix durant tota la nit al públic; i el públic no es cansa i l'aplaudeix de bona gana.

Per a avui anuncia «la decapitació d'una persona viva»... amb sang i tot. De segur que serà un èxit formidable; n'estem convençuts; com estem convençuts de que aqueix admirable Wetryk posseeix l'art del dimoni.

La próxima Exposició d'Art

Al voltant d'una *opipara* taula, molt ben servida per En Regàs (el Rei dels fondistes), nostre amic el regidor, moblista i autor dramàtic Casimir Giralt, President de la Junta Municipal d'Exposicions artístiques, ens donà compte, divendres passat, del projecte per a la celebració del proper certàmen, que tindrà lloc aquesta primavera.

Preparada millor i amb més temps que altres vegades, sembla que la pròxima Exposició al Palau de Belles Arts serà una important manifestació, a la que concurriran moltíssims pintors, lo bò i millor de casa i de fora; sobre tot la part d'escultura diu que serà molt nombrosa i notabilíssima. Amés, la Junta se proposa enviar al Saló de París un nucli d'obres, de lo més selecte que s'hagi presentat a la nostra Exposició de Primavera. També entra en els seus projectes fer venir quadres dels més celebrats artistes francesos al nostre concurs. Un intercanvi artístic, que veuran amb gust, segurament, tots els nostres pinta-mones, els quals, per a sapiguer més detalls sobre tot això no tenen de fer més sinó sol·licitar de la Junta un dels nous Reglaments que acaba d'editar.

A cada Exposició que's celebri, se dedicarà una Sala a un artista desaparegut, dels que s'ho mereixin, començant aquest any per dedicar-ne una a la memòria del mestre Martí i Alsina.

Durant l'Exposició se donaran, al Palau de Belles Arts, grans cicles de conferències per eminències mundials, concerts, etc. La data d'inauguració és senyala per al 15 d'abril.

R.

Aquest número ha estat revisat per la censura

A L'HOSTAL DELS RICS.

- Guardi'ns taula per al «tè de les quatre»
- Es a les cinc, el tè, senyor...
- Sí, però és de les quatre... pessetes.

ALEMANYS I GERMANOFILS

—Ara si que, forçosament, havem de creure en la derrota!

ESQUELLOTS

Segueix el plet de la carn argentina.
L'Ajuntament, empenyat en volguer que els venedors n'adquireixin.

Els venedors, empenyats en no volguer-ne adquirir.
L'Ajuntament, — tretze són tretze, — recomanant-la al públic.

El públic, — catorze són catorze — no fent-ne cap cas.
I la carn — aquella famosa carn que havia d'ésser tant barata i que'ns resulta a un ull de la cara — aquella carn a hores d'ara ja deu ser cuita i recuita.

Es clar, després de tant *bullit!*

Diumenge va haver-hi Concurs de Canaris.
Fou un èxit. Allà no'n vulguin més de cants i xerradissa.
No obstant, nosaltres n'hi trobarem a faltar un: En Guimerà, que actualment «refila» amb èxit al Teatre de Novetats.
Ell també és *canari...* i no hi era.

Segons dades oficials que publica el Còs Mèdic municipal, durant el passat mes de gener moriren 2,741 persones a Barcelona.

D'aquestes morts, més de mil foren causades per enfermetats de l'aparell respiratori.
Se respiral

El concurs de canaris, que segons diem més amunt tingué lloc diumenge, fou celebrat mai dirien a on?

Al «Fomento del Trabajo Nacional».
Què tindran que veure els fabricants amb els ocells?
No hi veig la concomitància.
Menys que sigui perquè els ocells estan engabiats com els obrers...

Se compendria que ho fessin al Institut Agrícola de Sant Isidre, perquè aquells fan el negoci amb *escatola*.

L'hora d'estiu.
A França ja han fet avançar els rellotges de seixanta minuts.

I com que nosaltres encara no ho hem fet, ara es dona el cas de haver-hi un embull de mil dimonis.

Qualsevol surt ara d'aquí cap a París per a agafar el tren a Cerberel...

Al arribar allí li diran: — *Il a guillé, deja, Monsieur!*
I us quedeu amb un pam de nas.

Llegeixo:
«Con arreglo a las disposiciones vigentes, desde el día 15 de este mes al 31 de agosto, se prohíbe toda clase de caza.»

Lo que diran per als seus dintres els nostres Tartarins-Senyors Esteves:

— Ens en fum de la virollal... Això no resa per a nosaltres!

Es clar; com que les *gorres* encara es podran caçar durant molt temps.

Enganxat amb pastetes en un arbre del Passeig de Gràcia, hi havem vist...—horror!...—un *bando* de l'Alcaldia.

Què hi diu, davant d'aquest atentat al bon gust urbà, la flamant Comissió de Cultura?

S'han creat els bells plàtans dels nostres passeigs per a clavar-hi anuncis?

I els senyors del Comitè de la «Ciutat Jardí» què hi diuen? I a la «Atracció de Forasters»... què li sembla?

Es que un arbre d'ornament ciutadà ha d'ésser considerat com una cantonada?

Es que el carnetoltes electoral s'ha encomanat als nostres administradors?

Malament deuen anar les coses quan diaris tan «sesudos» i inofensius com *Las Noticias* se veuen víctimes de la censura, i de tan despietada manera, que a cada columna s'hi troben set blancs.

Què passa?—es pregunta la gent.
«Romanones... destierro... Muni?... Muni?... Muni?...»
Sí, vaja que'l volen posar de *Municipal* al Parc del Retiro!...

Pobre coixet, i que els en fa de nosa!

Han vist res més magre i més insuls que el Carnestoltes d'enguany?...

Quatre mascarots indecents, mitja dotzena de balls, un enterro... Seria una sàtira contra l'il·lustre coixet assassinat per l'espalla?

I la Rúa?
I quina rúa més desanimada, cavallers! Ni un carro industrial mitjanament guarnit.

I es compren; com que el carro anunciador és cosa dels «patronos»... i enguany el carro els ha anat pel *pedregal*, no han tingut humor per a fer-lo eixir de casa.

Estem en època de dimissions. L'un dimiteix per força, l'altre dimiteix per gust...

Naturalment, quan se tracta de deixar *brevas*, com un ministeri, una capitania, un institut, les dimissions sempre s'efectuen de mala gana.

Però som al ball i hem de ballar. Toquen a dimitir?... Doncs a dimitir!

Així com així, si no ho fem de grat també ens *dimitiran* per força un dia o altre; l'amo, el govern, els bolxeviquis o el microbi de la grip.

RESPOSTES PAGADES

C. Mª de Esteve de Rich: Mercès per l'original enviat. Un dia o altre se publicarà.— Ll. R. Carulla: Massa llargòria per a tant escassa intenció. Ademés són defectuosos.— Joan Piquet C.: No estan mal, encara que no maten de originals. Entraran en cartera, per quan hi hagi ocasió.— E. Grau Ferrán: No'ns convé, no senyor.— C. P. Claveri: Desgraciadament, no diu res de nou, i encara més desgraciadament tot és inútil.— Ricart Pujol: ¿Epitafis per Carnestoltes?... que està de broma, vostè!— M. P. Bachs: S'estima la bona, però no'ns tenen utilitat. Preferim verses comics.— Tinet: Passa a *La Campana*.

EDEN CONCERT

COMTE DEL ASSALT, 12

::: TELÉFON NÚM 3332 A. :::

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 3 1/4 tarda i a les 9 1/2 nit

Grandios èxit ::: Gran succès

LA VIOLETA

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2

TELEFONO 411581019

L'Esquella de la Torratxa

ALMANAC

Per a aquest any 1920

Dedicat per complet a les festes més populars de la nostra terra

NOTA IMPORTANT: Junt amb cada exemplar del «Almanac» s'entregarà, *gratis*, als compradors un senzill accessori de cartró amb el qual pot construir-se fàcilment una esplèndida caricatura de bulto i desmuntable: *El popular Senyor Esteve ben dret i ben plantat*. Per a construir aquesta caricatura, un cop enrotllat l'«Almanac» a l'inversa de lo que s'acostuma, és a dir, enrotllant-lo per la banda que s'obre, procurant que la figura del *Senyor Esteve* resti ben visible, cal tan sols introduir el rotllo per la part superior en el petit accessori de cartró que s'acompanya i que no és altra cosa sinó *les ales del barret del propl Senyor Esteve*

Pessetes 1'50

Pessetes 1'50

OBRA NOVA

L'ànima és meva

Drama en 3 actes de Angel Guimerà

Pessetes 2

Els cent millors contes còmics

Un tom 8.º

Pessetes 2

Las tragedias grotescas

por Pio Baroja

Pesetas 4

Lletres Catalanes

Vers i Prosa

Selecció de treballs d'autors antics i moderns
per A. Rovira i Virgili

Un tom tela

Pessetes 3

AVIAT

ALMANAC de "La Campana de Gràcia"

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

PROMISCUACIONS I DEJUNIS

-No ho neguis, tu ets el que talles el bacallà a l'Ajuntament.
-Ja ho veus; i fan poc que m'agrada.

-I ara!... Que és inflat aquest peix!
-Una sorpresa, mossèn Ramon. Es que en lloc de l'espina hi he posat una salsitxeta.

-Una llagosta?... Arrepleguem-la, que és peix.

-El lluç a cinc peles la terça?... Per aquest preu me'l pesco jo

-Mira aquest: abans d'enterrar-la la vol ofegar.

-No n'hi ha prou amb ésser filles de Maria. Convindria que siguessiu nebodes meves.

-Què ha passat allí, noi?
-Rès,... un pobre treballador que, a la cuenta, el dejuni l'ha reprès.

OPIS 50